

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Tractatus Tertius De Confessione Et Satisfactione Sacramentali. Cum
Indulgentiis, etiam Missionum, & praxi Hæreticos reconciliandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

TRACTATUS TERTIUS
 D E
 CONFESIONE,
 E T
 SATISFACTIONE
 SACRAMENTALI.

*Cum Indulgentiis, etiam Missionum, &
 praxi Hæreticos reconciliandi.*

CAPUT PRIMUM.

De Præcepto Confessionis.

1. onfessio Sacramentalis, est peccatoris accusatio secreta de suis peccatis, coram Sacerdote proprio, ut ab eo Christi nomine absolvatur.

2. Quæstio hic est, An Confessio Sacramentalis præcepta sit jure divino, an Ecclesiastico, quinam, & quo tempore ad eam obligentur.

3. Dico primò, Confessio peccatorum præcepta est jure divino. Probatum ex verbis Christi Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt: ex quibus*

Dices, verba Christi tantum conferunt potestatem absolvendi, nullam vero memorant aut imponunt obligationem confitendi. Respondet, hoc ipso quo tribuunt Sacerdoti tanquam iudici in foro conscientiae potestatem non tantum absolvendi, sed etiam retinendi peccata, imponere simul praeceptum Confessionis, sine qua ea potestas exerceri non possit, cum nequeat iudex ferre sententiam sine causae cognitione.

4. Hoc Praeceptum non obligat lapsum in mortale ut prima oportunitate confiteatur. Ratio, quia praeceptum confitendi est affirmativum, quod pro omni tempore non obligat, uti fit in praecepto negativo.

5. Incumbit tamen peccatori praeceptum divinum Confessionis Sacramentalis in articulo mortis: imò in gravi ejus periculo v. g. in difficili partu, in periculoso morbo, praelio, &c. Ratio est, quia peccator in tali casu exponeret se probabili periculo nunquam explendi praeceptum confitendi, quod lapsus in peccatum mortale à Christo impositum est.

6. Dico secundò, Ex praecepto Ecclesiae omnes Christi fideles postquam ad annos discretionis pervenerunt, tenentur omnia mortalia saltem semel in anno confiteri. Probatur ex Concilio Lateranensi sub Innoc. III. ubi disertè praecipitur annua Confessio, quam Christus per se ad certum temporis spatium non determinaverat.

Ab hoc praecepto non excusantur impuberes, id est, qui septimum annum nondum attigerunt, si verè advertant se mortale peccatum ad-

258 Pars 3. tr. 2 cap. 1. De poceptib Confessionis.
admisisse: nam illa aduersio per se satis indicat
iplos ad annos discretionis pervenisse. Hujus
rei exemplum extat apud S. Gregorium de pue-
ro quinquenni, qui in blasphemis mortuus, ac
propterea damnatus fuit.

7. Quod si Confessarius advertat puerum
nondum satis affecutum esse usum rationis ad
discernendam peccati malitiam, datâ tantum
Crucis benedictione eum dimittat. Si tamen
de ejus capacitate dubitet, poterit eum sub con-
ditione absolvere; imò id facere debet, si eum
in articulo mortis constitutum inveniatur. *Diana.*
Laym. Lugo d. 15. sect. 7. quia tunc pro salute
æterna irreparabili viam tutiorem eligere oportet
in administratione Sacramenti.

8. Dico tertio, Tempus annuæ Confessionis
instituendæ computari solet ordinariè à Pa-
schate ad proximum Pascha, propter Commu-
nionem paschalem tunc occurrentem: ita ut
lapsus in mortale post paschalem Confessionem
non teneatur saltem ex præcepto Ecclesiæ ante
sequens Pascha confiteri. Constat hoc ex pra-
xi Ecclesiæ, quæ non solet à fidelibus amplius
exigere, apud *Suar. Vasq. Coninc. d. 5. du. 6.*

9. Verùm, qui intra annum v. g. in ultimo
Paschate confessus non fuit, tenetur postea pro-
ximâ oportunitate confiteri, uti probabilius do-
cet *Suar. Vasq. Lugo. Contra. Sylv. Laym. Dian.*
Ratio, quia tempus paschale non constituitur
tanquam terminus ad obligationem finiendam,
sed ad eam magis urgendam, uti fit in termino
statuto pro solutione debiti, aut census annui.

10. Hinc qui prævidet sibi in proximo Pa-
schate impedimentum confitendi obventurum,
tenetur Confessionem confitendi obventurum,
tum illud extra Pascha absolutè possit impleri.
Laym.

Laym. Busen. Lugo disp. 15. s. 6. n. 182.

11. Si is, qui tantum post Pascha confitetur, sola venialia exposuerit, & postea in decursu anni incidat in mortale, ad aliam Confessionem ex praecepto obligabitur. Quia Ecclesia praecipit ut fideles quolibet anno peccata mortalia semel confiteantur, si in ea inciderint, quod in dicto casu sine nova Confessione factum non fuisset.

Unde etiam patet hoc Confessionis annuae praecepto non comprehendi eum, qui toto anno sola venialia admisit; uti agnoscit eum aliis *Scotus* apud *P. Terillum* de conf. prob. *quast.* 22 *pag.* 360. Cum tamen is praeceptum Communionis paschalis explere teneatur, consultum est ut ante illam se Sacerdoti de more sistat.

12. Non satisfacit huic praecepto, qui novit se invalidè absque debita dispositione Confessionem instituisse. Ecclesia enim praecipit susceptionem Sacramenti Penitentiae, talis autem Confessio & Absolutio cum sit invalida, non est Sacramentum. *Suar.* *Lugo.* *Contrarium* tamen probabile putat *Fagund.* *Diava* p. 3. *4. ref.* 120. quod tamen admittendum non est, quia non consistit cum Decreto *Alex. VII.* contra prop. 13. *Qui facit confessionem voluntariè nullam satisfacit praecepto Ecclesiae.*

Quaeritur *Primò*, pro Missionariis inter haereticos, An illi qui ab haeresi convertuntur, in prima Confessione exprimere debeant, quod non expleverint praeceptum annuae Confessionis paschalis? Certum enim est haereticos, cum sine baptizati, Ecclesiae praeceptis subjacere.

Respondeo negativè. Quia dum confitentur se, eo usque vixisse in haeresi, sufficienter exponunt se illa Ecclesiae praecepta tanto tempore

260 Pars 3. tr. 3. cap. 1. De precepto Confessionis.
pore non observasse. Sicut qui confitetur se v. g.
duobus annis vixisse in continua fornicatione,
non debet exprimere tactus venereos, & alia,
quæ solent communiter fornicationem comi-
tari.

Sed *Quæritur secundo*, quid si singulari con-
temptu, & ludibrio hæc Sacramenta, aut Ec-
clesiæ præcepta infectati fuerint, & alios ab iis
explendis abstraxerint?

Respondeo, hæc peccata distinctè confiten-
da, quantum fieri potest. Quia illa non sunt
omnibus hæreticis communia, adeoque in hæ-
resi ut sic non ita involvuntur, ut hæc exposita,
illa etiam intelligantur in Confessione explicari.

CAPUT II.

De Integritate Confessionis.

§. 1. *Qualis, & quando requiratur?*

1. **I**ntegritatem Confessionis requirit, & de-
scribit Trid. *Sess. 14. cap. 5.* fitam in eo, ut
postquam diligenter te excusseris, & conscien-
tiæ tuæ sinus & latebras exploraveris, confi-
tearis omnia mortalia memoriæ occurrentia,
nondum confessa, eorumque numerum, & cir-
cumstantias saltem quæ speciem mutant. Ra-
tio additur, quia sine distincta peccatorum cog-
nitione non potest Confessarius iudicium Sa-
cramentale debitè exercere, neque pro mensura
delictorum poenitentiam idoneam imponere.

2. Integritas Confessionis alia est *Materialis*,
quando poenitens omnia mortalia secundum
numerum & speciem confitetur: & hæc inte-
gritas

gritas non est ita necessaria, quin pœnitens aliquo casu ab ea possit excusari. Integritas alia est, *Formalis*, quando pœnitens omnia mortalia quantum hic, & nunc potest ac tenetur, in confessione exponit, etsi contingat aliqua esse omissa: & ab hac integritate formali pœnitens nunquam excusatur.

3. Qui ob justum impedimentum aut oblivionem peccatum aliquod in confessione prætermisit, tenetur cessante impedimento illud explicare. Quia hujus Sacramenti institutio requirit ut in eo omnia mortalia semel *directè* clavis subjiciantur.

4. Qui aliquo casu, vel morbo linguæ usu destituitur, absolvi debet si nutu, aliove signo absolutionem postulavit, aut dolorem de peccatis ostendit. Quia tale signum est confessio peccatorum saltem in genere, à præcepto autem confessionis integræ ac distinctæ necessitas excusat. Quod etiam verum est, etiamsi signum illud absente Sacerdote editum fuisset, & postea præsentem ab aliis renunciatum.

5. Sed quid si moribundus, superveniente confessario, nullum signum dederit, aut dare possit? Respondeo, etsi communior opinio asserat absolvi non posse; probabilem tamen, adeoque hic in praxi sequendam esse sententiam, quæ docet talem sub conditione absolvendum esse, dummodò solitus fuerit alias Christiano more vivere & Sacramenta frequentare. Ratio est, quia per tales actus vitæ Christianæ sufficienter indicat se etiam in mortis articulo pœnitentiæ Sacramentum postulare, hæc autem postulatio, externa quædam confessio est: Et hanc tenet sententiam *Homob. Molfesius Tambur. Phill. Servius*, & modò plurimi passim Theologi recentiores.

6. Di-

6. Diligens conscientiae examen ante Confessionem requiritur: diligentiae autem quantitas moraliter aestimanda est pro variis circumstantiis. Unde minorem adhibere potest ille, qui frequenter confitetur, quam qui rarius. Si quis verò post talem diligentiam adhibitam, memoriam non habet commissi peccati mortalis, ritè confitetur, modo scienter nullum ex reliquis reticeat.

7. Qui non in specie, sed solum in genere recordatur, se mortaliter peccasse, hoc ipsum in confessione explicare debet, cum hæc sit sufficiens, imò necessaria materia Sacramenti.

Sed *Questio* est, An qui sic tantum in genere confessus est, teneatur postea, si recordetur, declarare distinctum numerum & speciem peccatorum mortaliū, quam in aliis confessionibus determinatè non expressit, sed tantum confusè & genericè: Respondet Leander *part. 1. de Sacramentis pag. 148.* probabiliter penitentem illum ad hoc non teneri, & in eandem sententiam adducit Card. de Lugo de penit. *disp. 16. num. 577.* & ante illum Fabium in suo Scrutinio Sacerd. *tract. 4. pag. 499.* Rustici, inquit, qui bonâ fide confessi sunt Curato non debitè interroganti, satisfecerunt præcepto confessionis, nec tenentur iterum confiteri ipsa peccata. Ratio eorum est, quia peccata illi jam prius, saltem confusè, fuerunt directè subjecta clavibus, adeoque directà remissa, ergo non est obligatio ea postea magis distinctè confitendi. Sed contrarium videtur tenendum cum Navarro & communi aliorum sententia; quia etsi peccata illa directè remissa fuere, nondum tamen expletum est præceptum exponendi distinctè speciem & numerum cognitum peccatorum mortaliū.

Pars 3. tract. 3. cap. 2. De Integritate Confes. 263
taliū: quod Navarrus ait scriptum esse non
solum lege humanā in Cap. *Omnis de penit. Et re-*
miss. sed etiam divinā & evangelicā, confirmatā
à S. Thoma & aliis, & declarata in Conc. Tri-
dentino *Sess. 14. de penit. can. 7.*

8. Extra mortis periculum nunquam absolvi
debet qui de nullo peccato in specie se accusat:
si quis autem tam sit rudis, ut ab eo Confessa-
rius ne veniale quidem in specie extorquere
possit, dimittendus est sine absolutione donec
instruatur juxta praxim bonorum Confessario-
rum.

9. Si poenitens inchoatam Confessionem co-
ram Sacerdote perficere possit, interdum absol-
vi debet, V. C. si propter ignotum idioma non
omnia possit explicare, aut si in phrenesim inci-
dat. Tenetur tamen postea si possit omissa mor-
talia exponere.

10. Tempore pestis, naufragii, periculosi
prælii &c. si Confessarius multorum integras
confessiones excipere non possit, licitum est
omnes simul voce, vel signo confitentes audi-
re, & absolvere.

11. Non tenetur aliquis peccatum confiteri,
cum gravi periculo animæ, famæ, corporis
&c. Ratio, quia tunc positiva lex de confes-
sionis integritate meritò cedit juri naturali chari-
tatis propriæ. Intellige, si alius Confessarius
adiri non possit, vel confessio sine gravi incom-
modo differri.

12. Si fama Complicis graviter lædenda sit
apud Confessarium, nec facile possit alius acce-
di, reticere debet peccatum, vel saltem circum-
stantia, aut executio peccati, quatenus necessè
est, ut complicitis peccatum tegatur, cum onere
est, ut complicitis peccatum tegatur. Quia
præ-

264 Pars 3. tract. 3. cap. 2. De Integritate Confes.
præceptum naturale non infamandi alium præ-
valet præcepto positivo integræ confessionis.
Ita Valent. Banex. Præp. Navar. c. 7. quamvis con-
trariam sententiam sequi liceat, quæ commu-
nior est cum Suar. Vasq. Lugo &c.

13. Qui duos Confessarios habet, quorum u-
ni prius mortalia, alteri postea solum venialia
confitetur, non peccat contra debitam Con-
fessionis integritatem. Imò quandoque id re-
ctè fit, quo pœnitens majori libertate uti possit,
si ordinario Confessario, apud quem hactenus
bonam opinionem servavit, confiteri nimia ve-
recundiâ impediatur. Ita Navarrus in Man. c. 21.
Bonac. Leander &c.

Per accidens tamen fieri potest, ut talis et-
iam mortaliter peccet, si ea ratione exponat se
periculo facile labendi in mortalia, & ea nun-
quam efficaciter emendandi: quod ejusmodi
hominibus accidere solet, qui de industria Con-
fessarios imperitos, vel quibus ignoti sunt, ad-
ire solent, & alios à quibus juvari possint tan-
tum cum levioribus accedunt.

14. Mentiri ex proposito circa materiam
mortalem, & confessioni necessariam, est pec-
catum mortale: Ratio, quia vel negas te pec-
catum mortale commississe, quod hic & nunc
fateri deberes, & tunc Confessio non integra
est, sed sacrilega: vel affirmas, te mortale pec-
catum fecisse, quod non fecisti, & tunc gravi-
ter decipis Confessarium, non sine gravi irreve-
rentia Sacramenti.

Quod si mentiatur circa peccatum veniale,
vel aliam materiam quam hic & nunc confiteri
non tenetur, peccat solum venialiter.

§. 2. Quomodo Species & Circumstantia exponenda?

15. Quoad peccatorum distinctionem, Illa censentur esse *specie diversa*; adeoque necessario distinctè exponenda, quæ sunt contra distinctas virtutes, v. g. fornicatio quæ peccatum est contra castitatem, differt specie ab adulterio, quia hoc est etiam contra justitiam, propter jus, quod maritus habet in corpus uxoris, ac proinde pœnitens debet dicere habui copulam cum persona conjugata: & si ipse sit conjugatus, id exponere tenetur. Item, si peccavit cum persona religiosa, aut habente votum castitatis, aut ipse sit Sacerdos, aut religiosus id exponere debet: quia peccatum hoc habet distinctam specie malitiam contra virtutem castitatis, & religionis.

Eodem modò si furatus est rem sacram aut alium occidit in templo, singula distinctè exponenda sunt: quia præter peccatum injustitiæ, involvunt malitiam sacrilegii specie distinctam.

Et eadem ratione aliorum peccatorum diversa specie malitia distinguenda, & exponenda erit.

16. Circumstantias non mutantes speciem, sed tantùm peccatum *notabiliter aggravantes* intra eandem speciem, non esse plerumque necessario confitendas, satis probabilis & tuta sententia est apud *Sylvest. Navar. Vasq. Reginal. Bonac. Lugo de pœn. Disp. 16. Sess. 3.* Leandrum de Sacram. pœn. disp. 8. q. 4. adducentem cum D. Thoma supra 50. Authores, & pro opposita sententia Authores 40. Ratio colligitur ex Trid. Sess. 14. c. 5. ubi declarans necessitatem confitendi

Tom. II.

M

tendi

266 Pars 3. tract. 3. cap. 2. De Integritate Confes-
tendi omnia mortalia, & eorum circumstantias,
expressè addit, quæ speciem mutant; ergò satis in-
sinuat circumstantias non esse confitendas quæ
speciem non mutant. Imò hoc ipso quo dubi-
tatur, an Christus talem confitendi legem vo-
luerit inducere, pœnitens deobligatur; ex illo
principio, lex in dubio legis latæ non obligat,
ut ostendimus supra part. 3. princ. 5.

Hinc qui furatus est simul centum florenos
satisfacit dicendo commisi furtum mortale: qui
simul pluribus detraxit, commisi gravem de-
tractionem, &c. Quia furtum v. g. decem,
aut centum florenorum manet intra eandem
speciem furti mortalis, etsi unum sit multò gra-
vius altero. Si tamen Confessarius interroget
de quantitate peccati, pœnitens debet eam ex-
plicare; imò consultius est, ut id semper spon-
te suâ faciat: & hoc necessarium videtur si cir-
cumstantia talis invehat censuram, vel reserva-
tionem, vel peccatum supra modum ordina-
rium sic augeat, ut ejus declaratio faciat ad
necessariam pœnitentis directionem, restitu-
tionem &c.

§. 3. *Quomodo distingui debeat Numerus pecca-
torum?*

17. **P**ro distinguendo peccatorum Numero di-
cendum Actiones peccaminosas per se
consummatas, & completas debere in Confes-
sione distinctè enumerari: ut si quis cum eadem
plures copulas consequenter habuit, vel si Sa-
cerdos in statu peccati mortalis continenter
plures Confessiones audivit, debet earum actio-
num numerus exponi. Secus, si actiones non
sint per se consummatæ, sed tantùm referantur
tanquam

tanquam pars, aut dispositio ad aliud peccatum consummandum. Hinc verba inhonesta, oscula, & tactus libidinosi qui præcedunt fornicationem, & ad eam complendam referuntur, non debent seorsim exprimi. Idem dicendum de pluribus vulneribus quæ alicui infliguntur antequam occidatur.

18. Actus peccaminosi *merè interni* censentur numero distingui quoties fuerunt moraliter interrupti, id est, notabili tempore cessarunt, vel retractati sunt, & iterum inchoari cœperunt. Exempli gratiâ: Si quis per unam vel duas horas inhæsit turpi cogitationi sine interruptione, est tantum unum numero peccatum; si autem durante illo tempore v. g. tertio cessavit integrè ab illa cogitatione, & iterum tertio resumpsit, censetur tria peccata commisisse in confessione distinctè explicanda. Item, si quis habuit toto die voluntatem rem notabilem furandi, quam vesperi retractavit, & iterum eodem die vel sequenti eandem voluntatem resumpsit, tenetur se accusare, quod bis voluerit furari.

19. Quando contingit de mortalium certo numero non constare, exprimens est ille, quem iudicas probabiliorem, addendo v. g. tepeserasse decies plus minus. Quod si posteaprehendas numerum fuisse majorem non tenentur iterum confiteri, nisi numerum à te expositum notabiliter excefferis. *Fagundez, Hurt. Sanchez.*

Quod si nec probabilem numerum assequi valeas, exponenda est duratio consuetudinis peccandi, & frequentia lapsuum per diem, septimanam, mensem, aut annum, quantum potes probabili conjecturâ eam in mentem revocare. *Diana, Filliuc, Hurt. Lugo &c.*

Quæritur ulterius primò.

AN in confessione necessario exponenda sint peccata commissa, de quibus pœnitens positivè dubitat an sint mortalia?

Respondeo affirmativè, exponendo dubia tanquam dubia, hoc modo, dubito an plene confenserim delectationi morosa: dubito an comedendo semel violaverim jejunium &c. Est hæc communis Theologorum sententia, contra paucos qui passim rejiciuntur. Et probatur ex Trid. sess. 14. c. 5. docente confitenda esse peccata omnia quorum conscientiam habemus; de peccatis autem dubiis conscientiam dubiam habemus, ergo ut dubia sunt confitenda: estque hæc quædam quasi traditio & praxis communis fidelium.

Eodem modo si quis sciat se quidem mortale peccatum admisisse, sed tamen dubiter an illud confessus fuerit, remanet obligatio peccatum illud in confessione manifestandi. Quia cum constet de lege confitendi mortalia, & tantum dubitetur an illi satisfactum fuerit, penes legem manet possessio; juxta princ. 9. initio 3. partis explicatum. Sed magis disputatur, an eadem sit obligatio confitendi, quando peccata sunt tantum negativè dubia, quam à pluribus negari fusius ostendimus inter Controversias particulares *part. 3. tract. 1. quæst. 19.*

Sed *quæres*: quid si aliquis habeat probabile iudicium se non peccasse mortaliter, aut peccatum admissum à se in confessione manifestatum fuisse, etiamsi de opposito formidinem aliquam experiatur?

Respondeo, in tali casu nullam esse confitendi

tendi obligationem. Quia cum iudicium probabile nitatur motivis non levibus, potest illi illi prudenter acquiescere, juxta princ. 15. tr. 1. traditum. Si enim talis à Confessario interrogaretur, an tale peccatum admiserit, rectè responderet, se illud non commisisse, etiamsi de eo formidaret: nam de iis quæ homines prudenter affirmant rarò iudicium certum habere possunt.

Hinc si quis habeat prudens & probabile iudicium, se de more ante confessionem conscientiam diligenter examinasse, etiamsi postea oriatur formidò de aliquo peccato prætermisso, potest probabiliter iudicare se peccatum illud cum cæteris exposuisse, ac proinde ad illius confessionem non amplius obligabitur.

Quaritur Secundò.

AN in Missionibus ubi est unicus confessarius, & maximus populi concursus in die solemnè v. g. Paschatis, liceat audito uno vel altero peccato pœnitentem absolvere, uti fit in naufragio, si alias nequeat populo satisfacere?

Resp. Negativè, etiamsi foret in die Jubilæi, aut Indulgentiæ Plenariæ. Quia in dicto casu non est sufficiens necessitas dimidiandæ confessionis, & maximi inde abusus sequerentur.

Quaritur Tertiò.

AN qui ob metum Hæreticorum non potest ad Confessarium accedere, vel qui in carcere & custodia clausus detinetur, possit salutem per litteras, vel fidum internuntium Sacer-

M 3.

doti

270 Pars 3. tract. 3. cap. 2. De Integritate Confes.
doti absenti peccata sua Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere?

Respondeo Negativè, quamvis aliqui Theologi id rectè fieri aliquando docuerint. Nam Clemens VIII. eam doctrinam ad minus falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, & sub pœna excommunicationis eam doceri, aut in praxim deduci vetuit anno 1602. Neque juvat si dicas illum tantum declarasse id fieri illicitè, non autem invalidè: non enim rectè prohiberetur talis absolutio tanquam omni casu etiam in morte illicita, si foret probabile illam aliquo casu validam esse.

Eodem modo invalida esset absolutio etiam si confessarius præsentis confessionem audivisset, & postea absentem per litteras absolveret.

Sed, *quæres*, quid si aliquis per litteras, vel nuntium Sacerdoti absenti confessus fuisset, & postea ad illum in periculo mortis Sacerdos accurreret, & præsentem absolveret.

Respondeo validè absolvi. Non enim simpliciter absentis confessionem, sed simul ejusdem absolutionem Pontifex damnavit. Quod confirmatur ex eo quod si alii testentur, absente Sacerdote, aliquem moribundum dedisse signa contritionis, aut confessionem petiisse, possit Sacerdos superveniens illum jam sensibus destitutum absolvere. Quamvis autem hoc ipsum aliqui negent, non repugnare tamen cum decreto Clementis rectè docent Lugo, Aversa & plures alii. Idem habemus ex testimonio Petri Lombardi olim Primatis Hiberniæ, qui tradit consultum à se de hoc casu Clementem VIII. respondisse, sibi propositum non fuisse damnare seu prohibere ne incidente simili casu
Sacr-

Sacramentalis absolutio impendatur. Et hoc Lombardi testimonium ejus manu subscriptum & Sigillo munitum in nostro Archivio Lovanii servatur.

Quæritur denique, An valida, & licita esset confessio illius, qui, ob verecundiam valdè magnam, in scripto traderet suam confessionem Sacerdoti præsentì tacitè legendam, & antea, aut postquam legatur cum debito dolore diceret, Accuso me de peccatis ibi descriptis? Communis sententia admittit validam, sed negant aliqui licitam esse. Docet tamen *Leander de Pœnit. tract. 5. pag. 156.* citans *Benzonium*, aliosque, probabilius isto casu confessionem talem & validam, & licitam esse. Quia pœnitens sic implet præceptum confessionis etiam vocalis, siquidem ore, & voce fatetur peccata ibi integrè & distinctè scripta esse sua, & de illis cum dolore & proposito emendationis se accusat, quod ad confessionis integritatem solum requiritur. Probat etiam id *Benzonius q. 5. ex facto D. Basilii, & D. Joannis Elcemolynarii*, qui, inquit, mulieribus, de peccato verbo manifestando valdè erubescens, mandarunt peccata scribi in charta, quâ lectâ remissionem peccatorum eis misericorditer contulerunt.

Hanc doctrinam accuratè examinat, & confirmat *Matthæus de Moya* in *Selectarum* questionum parte altera, edita anno 1678. pro ea insuper adducens *Scotum in 4. dist. 17. q. unica ad finem* *Sotum, Suarem, Vasquez, Conick, Cardinalem de Lugo de pœnit. disp. 15. sect. 5. n. 77.* & plures alios, qui non dubitant id ex causâ, etiam talis verecundiæ, licitè fieri posse.

CAPUT III.

De Confessione invalida, & quomodo iteranda.

1. **C**onfessio invalida est ob defectum confitentis, Primò, si requisito dolore careat. 2. Si inter confitendum peccet; puta, quia temerè, vel per crassam ignorantiam omitterit peccatum mortale, aut de quo rationaliter dubitat, num sit mortale, nisi in hoc casu bonâ fide arbitretur se à confitendi obligatione immunem esse. 3. Si exiguam valdè conscientie discussionem instituens, conjiciat se in probabile periculum omittendi mortale. Undè cum talis Confessio formaliter integra non sit, tota est repetenda.

2. Contritio, sive attritio ex supernaturali motivo, quæ requiritur in Sacramento ad justificationem, debet se extendere ad omnia mortalia, saltem virtualiter. Nisi enim hoc dicatur, consequens erit nihil repugnare, quominus vera contritio, aut attritio consistat cum actuali affectu ad peccatum mortale; quod ne probabiliter quidem dici potest.

3. Qui ob ignorantiam non mortaliter culpabilem, peccatum confiteri omisit, non tenetur postea integram Confessionem repetere, sed tantum exponere mortalia omissa: totam verò repetere tenetur, si ignorantia fuit mortalis. Ratio prioris est, quia in Confessione illa fuit validè absolutus. In posteriori autem à nullo peccato absolutus fuit, quia Confessio erat invalida.

4. Confessio fit invalida, ideòque repetenda, ob defectum aliquem Confessarii: Primò,

si jurisdictione omnino caruit, vel impeditam habuit per suspensionem ab officio, excommunicationem denuntiatam, aut contractam ob Clerici notoriam percussorem. Secundo, si verba absolutionis substantialiter vitiavit. Tertio, si absolvendi intentionem, nec actualem, nec virtuale habuerit.

5. Si Confessarius ob surditatem, distractionem, vel somnum, aliquod peccatum mortale non intellexit, videtur nihilominus valida esse absolutio dummodo penitens bona fide egerit, & culpa in solo Confessario resederit. *Henric. Laym. Diana &c. contra Navar. Sylvest. Ratio: quia essentia & effectus hujus Sacramenti consistere potest sine integra & specifica peccatorum explicatione, si ea sine culpa penitentis intermittatur. Nihilominus si penitens id postea resciat, debet iterum peccatum illud clavibus subicere; quia semper manet obligatio omnia mortalia Sacerdoti indicandi secundum speciem, & numerum, ut in omnia directè absolutio feratur.*

6. Addo contra scrupulos, tamen contingat absolutionem Sacerdotis, ob aliquem ejus occultum defectum invalidam esse, raro id graviter obfuturum penitenti inculpate defectum ignoranti; in proxima enim confessione ab illis peccatis indirectè absolvetur.

7. Pro faciliiori praxi Confessionis repetendae: Si Confessio, quae ob defectum penitentis, vel Confessarii invalida fuit, denuò instituat apud eundem Sacerdotem: non est necessarium, peccata omnia secundum speciem & numerum repetere, modo Confessarius statum penitentis adhuc recordetur, saltem confusè, ut convenientem illi penitentiam imponere:

274 Pars 3. tit. 3. cap. 3. De Confes. invalida, &c.
nere possit. Vasq. Sa. Laym. Dian. p. 3. t. 4. Pro-
batur ex praxi; si enim Sacerdos auditâ con-
fessione advertat, pœnitentem non satis dispo-
situm esse, & attritum, interdum differt ab-
solutionem in alterum diem: si eum contingat
interea speciei peccatorum oblivisci, non ideò
exigere solet; ut confessio tota repetatur, sed
tantùm ut de peccatis verus dolor cum emenda-
tionis proposito eliciatur. Ratio, quia antea
præcepto divino de integritate Confessionis sa-
tisfecit, ideòque solum defectum v. g. contri-
tionis supplere tenetur.

8. Denique, tametsi Confessarius nec statum
peccatoris generatim recordetur, sed id tan-
tùm, quod sibi confessus fuerit, eumque jam
rectè dispositum absolvat, peccat quidem Con-
fessarius, cum non rectè munere suo fungi pos-
sit in imponenda congrua pœnitentia &c. ni-
hilominus absolutio erit valida, & pœnitenti
fructuosa.

9. *Questio* est, quid agendum cum pœniten-
te, qui confitetur omnia peccata; sed non
vult deserere occasionem proximam peccandi
v. g. dimittere suam ancillam cum qua experi-
tur se continuò relabi in peccata carnis: 1.
eum eo, qui pergit præbere publica scandala;
3. cum eo, qui non intendit restituere bona aut
jura inique possessa.

Respondeo, neminem horum posse absolvi,
nisi hortatu Confessarii eo adducatur ut serio
proponat, ac fideliter promittat se satisfactu-
rum suæ obligationi.

Quod si pœnitens non possit implere suas ob-
ligationes v. g. restituere pecuniam, aut refac-
tore alterius famam, aut inire gratiam cum ini-
mico, nisi post aliquot menses, aut forte post
unum

unum annum, non ideo tam diu differenda est absolutio, si pœnitens omnino spondeat quantum est ex parte sua se satisfacturum obligationi quam primum id erit in ipsius potestate. Quia cum talis pœnitens sit ritè dispositus ad absolutionem, jus habet ut ea tamdiu non differatur, in tanta incertudine vitæ humanæ, & damnationis æternæ periculo: Ut cum *Suarez disp. 32. sect. 2.* fufius ostendit *Reimakers*, & *Franciscus Jacops* in sua Defensione contra aliquos modernos.

An ergo semper illicitum est differre absolutionem pœnitentis sufficienter dispositi?

Respondeo, Sæpe licitum esse eam differre, imo aliquando expedire saltem ad tempus non diuturnum, quando Confessarius prudenter judicat illam dilationem præ ceteris remediis multum pœnitenti profuturam. Ut si videatur non satis perfecte se examinasse pro Confessione plurium annorum, in quibus gravia peccata, & varias satisfaciendi obligationes contraxit. Vel si teneatur deserere occasiones peccandi, restituere rem alienam, aut inimico reconciliari, & Confessarius probabiliter credat pœnitentem acceptâ absolutione promissa non præstaturum, maximè si prius eadem promisit, nec tamen explevit. Vel si semper reincidat in eadem mortalia sine ulla emendatione post priorum confessiones secutâ. Denique si ipse pœnitens, etsi ritè dispositus, pro suo profectu spiritali prudenter petat, aut consentiat ut absolutio ad breve tempus differatur. Ita in his habet praxim peritorum Confessariorum, estque ea conformis Rituali Romano, quam etiam fufius tradit *Dicastilio tom. 2. de Sacramentis*, & alii communiter.

De cetero, quo modo non sit differenda pœnitentia

276 PARS 3. 17. 3. cap. 3. De Confes. invalida, &c.
sim absolutio, Relapsis, Consuetudinariis, &
quibusdam aliis, contra novam quorundam do-
ctrinam, ostendi supra part. 2. de controversiis mo-
dernis §. 7. puncto 6.

Quæritur porrò, quid agendum cum Rudibus
quando in magno confitentium concursu depre-
henduntur ignorare mysteria fidei, ut eorum
confessio non sit invalida?

Respondeo, si ignorent necessaria necessita-
te *medii*, puta, Deum esse unum in natura,
trinum in personis, hominum Creatorem, Re-
muneratores, & Redemptores; de his, &
absolutionis Sacramentalis virtute breviter in-
strui debent, antequam absolvantur. Si verò
ignorent tantùm ea quæ sunt necessaria necessi-
tate *præcepti*, ut sunt reliqua, quæ in Symbolo
Apostolorum continentur, modò de sua negli-
gentia doleant, & proponant emendationem,
poterit Confessarius eos absolvere, sed obligan-
do ut postea sedulam curam adhibeant, ut in
necessariis fidei mysteriis instruantur.

Quæritur secundo, quando ex defectu mortali-
ter culpabili peccatum aliquod lethale, vel nu-
merus mortalium, vel alia circumstantia ad va-
lorem necessaria in Confessione prætermissa
fuit, an præter illam Confessionem, reperi de-
beant aliæ etiam Confessiones intermediae, quæ
postea bonâ fide institutæ fuerunt, sed sine
mentionem prioris defectus?

Respondeo Negativè. Quia cùm ex naturali
& inculpabili oblivione defectus ille in Confes-
sionibus sequentibus expositus non fuerit, ma-
nent semper validæ, & peccata in illis declara-
ta legitimè remissa fuerunt. *Navar. Sylvest. Vass.*
Re-

Pars 3. tract. 3. cap. 4 De Sigillo Confessionis. 277
Reginal. Io. Sancius apud Dianam p. 3. tr. 4. resol. 108.
qui innuit hanc resolutionem à Confessariis bene notandam, quia multis molestiis eos liberat.

CAPUT IV.

De Sigillo Confessionis.

Sigillum Sacramentale est obligatio juris divini ad servandum secretum quovis casu in iis omnibus, quæ in ordine ad absolutionem Sacramentalem exponuntur.

Quæritur hic primò, quæ, & quanta sit obligatio hujus secreti: Secundò, ad quos se extendat. Tertiò, quando, & quomodò singulos obstringat.

1. Dico primò, secretum hujus sigilli graviter obligat ex jure naturali, divino, & humano: habetque malitiam injustitiæ, & sacrilegij.

Probatur primum: quia jure naturali tenemur præstare fidelitatem, tueri famam proximi, & alteri non facere, quod nobis fieri nolumus.

Probatur secundum: quia Confessio est juris divini, ergò & secretum Confessionis sine quo hæc redderetur odiosa & inutilis: qui enim præcipit finem, censetur præcipere media sine quibus finis obtineri, & conservari nequit.

Tertium patet ex cap. *Omnis utriusque*, ubi de hoc secreto perpetuum in Ecclesia fuisse præceptum declaratur, & ejus transgressori pæna perpetuæ inclusionis decernitur. Gravitas præcepti patet ex eo, quod in ejus violatione dari parvitatem materiæ cum plerisque neget *Malderus, Baldellus,*

Diana part. 5. tr. 5. resol. 8.

Dices, Peccatum veniale est materia levis: ergò

278 Pars 3 tr. 3 cap. 4. De Sigillo Confessionis.
ergò ejus revelatio non potest esse grave peccatum, cum non possit ea penitenti graviter nocere.

Resp. neg. consequentiam. Quia etsi non multum lædat penitentem, nocet tamen graviter Sacramento, cujus usus redderetur odiosus, si universim liceret levia etiam delicta ex Confessione manifestare.

2. Dico secundò, Confessarius non obstante Confessione, potest eam notitiã uti, quam habet aliunde, dummodò hanc altera non adjuvet, & scandalum absit. Exempli causã si Confessarius ob indicia extra Confessionem habita, poneret Caium furti accusare, & Caius furtum postea illi confiteatur, potest nihilominus illum accusare. Ratio est, quia sic non utitur cognitione Sacramentali, sed tantum indicis antè, vel post Confessionem aliunde acceptis.

3. Hinc, etiamsi aliquis extra Confessionem dicat, hoc tibi committo sub sigillo Confessionis, & Confessarius acceptet, non oritur hinc obligatio sigilli Sacramentalis, sed tantum secreti naturalis, quod ad avertendum gravius malum aliquando revelari potest.

4. Dico tertio, sub sigillum non tantum cadunt peccata Confitentis, sed etiam complicitatis, item circumstantiæ peccati, quas taceri penitentis interest: E. C. si quis dicat, se illegitimè natum, sacros Ordines malè suscepisse &c. Ratio, quia etiam per hujusmodi notitiam penitentibus odiosa redderetur Confessio.

5. Confessarius violat sigillum Confessionis, si generatim dicat, Titium sibi confessum esse peccatum mortale, casum reservatum, aut peccatum aliquod veniale in specie. Sin verò in genere dicat, Titium sibi confessum esse venialia, aut
benè

benè confessum esse, non referat secretum sigilli Sacramentalis.

6. Violati sigilli reus est Parochus, qui sine consensu pœnitentis, litteras ei dedit deferendas ad Vicarium Episcopi, vel alium privilegium, quibus significet se latorem harum à peccato reservato absolvere non potuisse.

7. Si pœnitens ob indispositionem non absolutus, cum alijs petat schedulam in testimonium factæ Confessionis, tenetur Confessarius eam illi tradere. Nam alijs concedendo, & huic negando indirectè revelaret eum fuisse indispositum ad absolutionem.

8. Si quis merè fictè ad Confessionem accedat, quia v.g. aliàs pœnam, aut infamiam incurret, certumque illi sit ad Sacram Communionem accedere, illi neganda est à Confessario schedula, ne ejus simulationi ad Communionem sacrilegam cooperetur.

9. Licitum non est cum ipso pœnitente extra Confessionem loqui de peccatis solum in Confessione auditis. Quia res illa pudorem iniicit, & exprobrationem continere solet: nisi tamen ipse pœnitens licentiam tribuit, quam tribuere censendus est, si ipse prior de peccatis illis sermonem inducat.

10. Si quæras, quomodò ergò Confessarius de peccato interrogatus respondere debeat?

Respondeo. Confessarium interrogatum, an sciat vel audierit peccatum pœnitentis, non debere tergiversari, sic ut pœnitentem reddat suspectum: sed respondere debet, etiam cum juramento si opus sit, se nihil scire de peccato illo; scilicet, ut hominem privatum, cui id revelare liceat. Quia id circumstantiæ Confessarij significant, & verba eum interrogantis cum tali

cir-

280 Pars 3. tit. 3. cap. 4. De Sigillo Confessionis.
circumstantia, & sensu accipi debent.

11. Si contingat Confessarium proprium peccatum confiteri non posse, nisi revelet alterius peccatum in Confessione auditum, suum reticere tenetur. Quia præceptum sigilli Sacramentalis strictius obligat, quam præceptum confitendi omnia mortalia; hoc enim solum est affirmativum.

12. Cessat obligatio sigilli Sacramentalis, si pœnitens veniam dederit loquendi alteri de peccato extra Confessionem: per hoc enim Confessio non redditur odiosa. Debet tamen licentia illa esse expressè declarata, neque sufficit venia præsumpta; talis enim præsumptio pœnitenti periculosa, & odiosa esse posset.

13. Si gravis error in foro Pœnitentiæ admixtus fuerit à Confessario, qui postea corrigendus est, debet Pœnitens facere ei potestatem agendi secum de peccato; si eam facere detrectet, probabile est posse Confessarium eam non obtentam de peccato loqui, & sic errorem corrigere. Quia tunc propriè non loquitur extra Confessionem, sed perficit eam, quæ prius inchoata & imperfecta erat, ut loquitur *Snarez Laym. alijque. contra Sanchez, Regim. Bonac.*

14. Præter Confessarium etiam aliæ personæ obligantur sigillo, ad quas vel immediatè, vel mediatè peccati cognitio ex Sacramento pervenit: ut Laicus, qui adstans confitentis peccatum audit, vel Interpres, vel alij quibus Confessarius malitiosè peccatum revelavit.

15. Si Confessarius cum licentia pœnitentis alteri peccatum revelarit, non videtur hic teneri sigillo Sacramentali: nisi tamen peccatum reveletur ob causam spectantem ad absolutionem Sacramentalem, ut docet *Vasq. Hurt. Laym.*

Part 3. tr. 3. cap. 4. De Sigillo Confessionis. 281
de Conf. c. 14. n. 18. contra plures : quia hujus scientia non oritur ex Confessione , sed ex licentia ab ipso pœnitente facta.

16. Pœnitens non tenetur sigillo Sacramenti ; teneri tamen potest interdum lege secreti naturalis , ne quid ex Confessione manifestet , quo vel suæ , sine causa , vel Confessarij rectæ famæ detrahatur.

17. Si plures conspirarunt in necem Confessarij , & Titius unus ex conspiratoribus propositum hoc confiteatur , licitum est Confessario sibi consulere declinando infidias , licet sciat socios conspirationis inde suspicatos , Titium peccatum suum confessum esse. Ratio est apud *Laym. hic n. 21.* quia fuga hæc per se nullum peccatum manifestat , sed solam peccati Confessionem , peccatum enim socij illi antea cognitum habuerunt : ita contra aliquos *Sylvester. Henricq. Laym. Conin. D. 9. dub. 4.* quibus addit *Moya* infra citandas *Sotum, Candidum, Thoman Sanchez, Fagandez, Th. Hurtado, Leandrum à SS. Sacramento tom. 1. tr. 5. disp. 10. q. 68. & 69.* exprimentes etiam casum quo scivit Confessarius vino à se consecrando aliquos miscuisse venenum posse à celebrando abstinere : strictior tamen pluribus est *Moya* qui addit , nisi aliunde ipsi pœnitenti periculum mortis immineret.

18. Confessarius nullo modo violat sigillum , si hominem ob publica , & manifesta latrocinia supplicio affectum commendet , quod de commissis peccatis ritè confessus fuerit. Quia , inquit *Laym.* peccatum non revelat , quod supponitur omnibus esse notissimum , sed solam confessionem peccati.

19. Confessarius nitentiâ , quam habet ex sola Confessione , uti non potest in externa gubernatione ,

282 Pars 3 tr. 2 cap. 4. De Sigillo Confessionis.
natione, administratione Sacramentorum &c.
v. g. Parochus Sacramentum Eucharistiæ, Ex-
tremæ Unctionis, Matrimonij assistentiam, iis
negare non potest, quorum impedimentum an-
teâ ex sola Confessione intellexerat. Quia sigil-
lum hoc obligat, ne ipsi etiam Pœnitenti pecca-
tum à Sacerdote extra Confessionem exprobre-
tur, aut in memoriam revocetur. *Coninc. Diana
&c.* An unquam in suffragio occulto & gratui-
to liceat eâ notitiâ uti, vide supra *tract. 1. quæst.*
16. Et partem negativam plures pro ea citatis,
recenter confirmat P. Mat. de Moya in select.
quæstionum parte altera *d. 3. ad tract. 3. de pœnit.*
quæst. 3 in appendice.

20. Si Confessarius non ex Confessione com-
plicitis, sed extra Confessionem ex fideli relatio-
ne peccatum Pœnitentis intellexerit, non tan-
tùm illum speciatim examinare potest, sed etiam
debet; si tamen peccatum neget, sed etiam
eum tenetur. Cogitare enim debet, absolvere
confessum esse; vel ob periculum jam confiteri
non posse, vel alios mentitos fuisse: siquidem
*in Pœnitentiæ foro credendum est confitenti, sicuti contra
se, ita & pro se.*

21. Quòd si Confessarius extra Confessionem
certissimè cognoverit, Pœnitentem alicujus cri-
minis reum, quod nondum expiavit, puta, quia
oculis suis vidit furantem, audivit blasphemam-
tem, adeòque ex omnibus circumstantijs colli-
gat, eum ritè dispositum non esse, absolutionem
illi negare debet, ob honorem Sacramenti.
Laym. aliiq̃ue.

22. Possit etiam Confessarius violare sigillum
Confessionis, exponendo pœnitentiam alteri im-
positam, v. g. Coronam D. Virginis, vel aliam,
quæ solet pro peccato mortali imponi. *Diana p.*
5. Tr.

5. Tr. 11. R. 13. Sic enim indirectè revelat peccatum.

23. Notandum denique est, posse casum intervenire, in quo Confessarius possit, & debeat obligare pœnitentem ad manifestandum complicem extra Confessionem, si ob grave damnum pœnitens ad hoc aliundè obligetur. *Lugo D. 16. n. 420.*

Quæres porrò, Quid agendum, si quis confiteretur peccatum occulta conspirationis in grave damnum & injuriam alicujus personæ, aut reipublicæ, etiam hæreticæ? Respondeo, negandam illi esse absolutionem, nisi præster promissionem firmissimam ab illa conspiratione penitens abstinendi, eamque pro viribus impediendi. Undè patet Confessionem Sacramentalem non tantum reipub. non esse noxiam, ut aliqui calumniantur, sed etiam maximè utilem ac salutarem. Plurima notatu dignissima de rigida obligatione Sigilli Sacramentalis nuper deduxit vir doctissimus D. Nicolaus du Bois in gemino tractatu de ea materia conscripto.

CAPUT V.

De Satisfactione.

Satisfactio Sacramentalis, est aliqua compensatio injuriæ Deo illatæ, à Confessario injecta. Ut autem hujus satisfactionis essentia & necessitas intelligatur.

1. Dico primò, Satisfactio hæc est pars Pœnitentiæ, quæ ad eam requiritur, non necessitate Sacramenti, sed tantum præcepti. Probat, quia Trident. *sess. 14. cap. . .* docet, Contritionem,

nem, Confessionem, & Satisfactionem esse quasi materiam hujus Sacramenti. Et quamvis satisfactio sit pars tantum integralis, non potest ad Sacramenti complementum sine peccato omitti.

Dices, Antequam ponatur satisfactio sive impleatur penitentia totum penitentiae Sacramentum existit; ergo satisfactio non est pars Sacramenti penitentiae.

Resp. neg. consequentiam, quia inde tantum sequitur non esse partem essentialem, sicut est anima aut corpus respectu hominis, sicut est consistit esse partem Sacramenti integralem, sicut est pes, aut brachium, sine quibus tota hominis essentia subsistere potest.

2. Dico secundò; Ad satisfactionem necessaria est in satisfaciente, post remissionem culpa, opus aliquo modo penale, & actus liber ac supernaturalis: quamvis Vasquez penalitatem non requirat.

Probatum autem prima pars, quia Trid. *sess. 14. cap. 8.* docet nos satisfaciendo pati pro peccatis, & ipsas satisfactiones vocat, penas satisfactorias. Probatum secunda, quia satisfactio debet moraliter procedere à satisfaciente, quod solum fit per actum voluntatis liberum, aliàs non distingueretur à satisfensione, quam mere aliunde inflictam sustinemus.

3. Peccat Confessarius mortaliter, si absque causa pro peccato mortali penitentiam nullam injungat, *Suar. Regim. Tom. 1. l. 7. n. 12.* Venialiter tantum, si ob peccata venialia levis penitentia esset injungenda, *Lugo, Diana p. 5. Tr. 6. r. 44.*

4. Sacerdos, quatenus commodè fieri potest, debet pro qualitate peccatorum convenientes satisfactiones imponere: tepidis orationem, injustis eleemosynam, intemperantibus jejunium, aliamve

aliamve corporis afflictationem.

5. Pœnitens non potest non admittere pœnitentiam si iusta sit. Sacerdotes enim vi clavium non solum absolvere, verum etiam ligare possunt. Quare, cum Sacerdos habeat potestatem obligandi pœnitentem, ut opus pœnitentiæ impleat, pœnitens illi obedire tenetur. Contrarium sensit *Cajet. Navar. & alij*, si velit v. g. in Purgatorio satisfacere.

6. Obligatio implendi pœnitentiam ex genere suo gravis est: à gravi peccato excusat materiæ levitas, ut si quis exiguam pœnitentiam, aut pœnitentiæ partem sine contemptu non impleat. Addit *Suarez*, eum qui pœnitentiam gravem ob sola venialia peccata impositam omittit, non peccare nisi leviter, durum enim, obligationem satisfaciendi pro culpa levi posse per se gravem fieri, & pœnæ æternæ reatum inducere.

7. Quamvis in Tridentino moneantur Confessarij, ut pœnitentiam peccatis proportionatam injungant: casus tamen aliqui sunt, in quibus leviolem, quàm peccata merentur, imponere possint. 1. Infirma pœnitentis dispositio, vel corporis, vel animi; ob quam timetur eum impleturum non esse majorem pœnitentiam. 2. Magnitudo contritionis. 3. Tempus Jubilæi, vel alterius Indulgentiæ Plenariæ. Cum enim per illam pœnitens satisfaciatur pœnæ debitæ, non restat alia obligatio, quàm ut acceptet pœnitentiam leviolem, quæ se habeat per modum medicinæ contra reliquias peccatorum.

8. Plus valet modica pœnitentia à Sacerdote imposita, quàm magna spontè suscepta. Quia illa, non hæc, vim habet Sacramentalem.

9. Satisfacit præcepto Confessarij pœnitens, et si

etsi opus pœnitentiæ impleat in statu peccati mortalis : fructum tamen satisfactionis non consequitur, quam diu priorem statum non dimittit. Deus enim ejus pœnitentiam ad satisfactionem non acceptat : Obice tamen remoto acceptari docet *Navarr. Suar. Tol. Dian. P. 3. Tr. 3. R. 85.*

10. Si pœnitens oblitus sit, qualis pœnitentia sibi imposita fuerit, non obligatur ullam implere : confitendum tamen erit, si moralis negligentia intervenerit. Quod si fiat impotens implendi pœnitentiam injunctam v. g. jejunium ob supervenientem infirmitatem, non tenetur ejus loco aliam persolvere.

11. Non potest Pœnitens suam pœnitentiam commutare in aliud opus etiam evidenter melius, uti docet *Sanch. Con. Lugo*, qui contrariam opinionem, quam *Diana* dicit probabilem, judicat esse temerariam.

12. Pœnitentia imperata, & acceptata, ob causam mutari potest ab eodem Confessario, vel ab altero auditâ eâdem Confessione, modo peccata non fuerint reservata : Ratio est, quia omnes Sacerdotes, uti Vicarii Christi, in ordine ad eas personas, & peccata, in quâ jurisdictionem habent, æqualiter judicant, ac proinde pœnitens potest utriuslibet judicium ac sententiam amplecti. Imò probabile est, apud plurimos id fieri posse, tametsi priora peccata non repetantur in Confessione quæ alteri de novo instituitur, juxta *Navarr. & Dianam*, qui pro ea opinione 14. Doctores adducit. Spectatâ tamen ratione, in hoc casu peccata repetenda existimo, cum Confessarius incognitâ causâ & statu pœnitentis, in commutanda pœnitentia idoneus judex esse nequeat.

Quæres primò: quanta pœnitentia videatur esse proportionata pro uno mortali ordinario? Respondeo justam satis pœnitentiam esse v. g. coronam 5. decadum, vel aliam huic æquivalentem: vel quæ adæquet unam ex parvis horis Canonicis v. g. tertiam, sextam, aut nonam, ut est communis opinio. Non debet tamen hæc quantitas pœnitentiæ crescere æqualiter crescente numero peccatorum, quasi necessè foret injungere pro 10. mortalibus 10. coronas, sed hoc relinquitur determinandum judicio prudentis Confessarii.

Quæres secundò: quomodò possit hæc proportio servari cum Hæretico recenter converso, vel maximo peccatore, qui totâ vitâ gravissima peccata accumularunt? Respondeo optimam esse praxim, ut illis prospiciatur de Indulgentia Plenaria, qualem plerique Missionarii Hæreticis primò conversis ex privilegio possunt elargiri. Secundò, in partem pœnitentiæ injungendo illis opera aliàs præcepta v. g. sacra quæ audire tenentur diebus Dominicis & Festis, ac quædam jejunia quæ in Ecclesia occurrunt: hæc enim aliquando in pœnitentiam posse injungi docet *Suar. Vasq. & 4. alii cum Laym. l. 5. t. 6. cap. 15.*

CAPUT VI.

De Indulgentiis.

Indulgentia est remissio pœnæ temporalis extra Sacramentum per applicationem satisfactionis Christi & Sanctorum. Alia est plenaria, alia partialis tantum, ut est unius anni, carena, aut quadragesima. Dum autem conceditur indulgen-

dulgentia v.g. unius anni, aut septem annorum, sensus est, tantam remitti pœnam peccatorum, quanta deleteretur per pœnitentiam unius aut septem annorum secundum Canones pro peccatis olim imponi solitam, v. g. per jejunium pro certo tempore in pane & aqua.

Pro fundamento sequentium resolutionum : Quæritur primò, in quo sita sit vis Indulgentiarum : Secundò, quis habeat potestatem eas concedendi, & quid ad earum valorem, & fructum requiratur &c.

1. Dico primò : Extat in Ecclesia Thesaurus infinitus satisfactionum ex passionibus Christi & Sanctorum, qui potest per Indulgentias fidelibus applicari. Probatum ex Clem. VI. Extravag. *Vnigenitus*, ubi id disertè declaratur. Ratio hujus petitur ex infinito pretio & valore Passionis Christi quæ nunquam potest exhauriri, ergo semper restat nova satisfactio quæ possit per Indulgentias Christi nomine concessas in homines dispensari.

Dices, Si Passio Christi infiniti valoris possit ad Indulgentias per se sufficere, ergo irrogatur illi injuria addendo satisfactiones Sanctorum.

Respondeo, volenti non fieri injuriam, Christo autem gloriosum est passiones superfluas Martyrum aliorumque Sanctorum suâ causâ toleratas ad pœnæ remissionem aliis prodesse, cum etiam illæ ex virtute Passionis Christi suum valorem derivent.

2. Dico secundò, Habet Ecclesia Christi potestatem ex Thesauro Indulgentias fidelibus elargiendi ad tollendum reatum, non culpæ, sed pœnæ temporalis.

Probatum hæc potestas ex promissione generali Christi Matth. 16. v. 19. *Quodcumque solveris* ^{super}

super terram, erit solutum & in calis. Atqui unum ex vinculis quæ possunt remorari hominem à consecutione gloriæ cælestis est reatus pœnæ temporalis in hac, vel in altera vitâ persolvendæ etiam post suscepta Sacramenta, uti fufius ostendi supra in Cont. par. 2. de purgatorio. Ergo Ecclesia potest per Indulgentias illa pœnæ temporalis vincula relaxare.

Dices, Verba Christi ad summum concedunt potestatem remittendi illam pœnam viventibus *super terram.* Ergo Ecclesia excedit suam potestatem concedendo Indulgentias pro defunctis in purgatorio.

Resp. neg. antecedens: quia illis verbis non significatur eum qui absolvitur debere esse *super terram*, sed tantum illum qui actu absolvit, qualis est Christi in terris Vicarius, & alij quibus ille in concedendis Indulgentijs facultatem aliquam communicat.

3. Ad Indulgentiæ valorem requiritur causa rationabilis, & proportionata quantitati Indulgentiæ, juxta prudentem concedentis æstimationem, quæ peti non debet ex sola operis difficultate, sed etiam ex bonitate finis, qui per opus illud intenditur. *ita Suar. Con. Fil. Bonac. D. 6. q. 1. p. 1.* Ratio est, quia Pontifex hujus thesauri non est Dominus, sed Dispensator.

4. Cùm Indulgentiæ sint gratiæ, non expirant morte concedentis: nec ante notitiam revocationis, ut notat Sà: & si concedantur sine temporis limitatione, censendæ sunt esse perpetuæ.

5. Possunt moribundi plures Indulgentias Plenarias ob plures titulos concessas simul lucrari. g. quia habent plura rosaria, vel grana, &c. quibus sunt applicatæ; vel titulo Religionis,

290 Pars 3. tract. 3. cap. 6 De Indulgentijs.
ligionis, Confraternitatis &c. modò non requi-
rant, ut certa opera pro speciali necessitate ap-
plicantur. Idque fieri etiamsi aliquarum non re-
cordentur docet *Lugo, Diana, & alij* contra *Rodrig.*
Trull. &c.

6. Si quis sæpius repetat opera præcepta v. g. eodem die sæpius legat Rosarium, vel visitet Ecclesiam, probabile est toties lucrati Indulgentias concessas pro isto opere; nisi addita sit restrictio: quia favores sunt ampliandi, ita *Henriq. & Rodrig.* sed probabilius docet *Lugo*, non posse rectè præsumi illam esse concedentis voluntatem.

7. Potest quis plures Indulgentias ad diversos fines concessas, uno & eodem opere lucrari, si opus sit æquè utile ad finem utriusque Indulgentiæ, nec intra idem tempus possit iterari v. g. hodiernum jejunium, vel Communio. Ita *Præp. Laym.*

8. Non lucratur Indulgentiam, qui omittit aliquid, quod secundum probabilem sententiam non est necessarium ad eam obtinendam, si à parte rei id quod omittitur ad valorem sit necessarium. Ratio, quia bona fides aut communis error non supplet hic defectum, aut valorem. *Suar. Sanch. Bonacina* alijque: quamvis contrarium velit esse probabile *Diana* part. 10. tr. 11. ref. 34.

9. Non impeditur effectus Indulgentiæ primò, si modicum tantum omittas v. g. ex oratione, eleemosyna, aut jejunio requisito. 2. Et si in opere præstito defuerit intentio lucrandi Indulgentias, uti probabiliter docet *Bonac. Sales. alijque* contra *Suarem.* 3. Et si opera, quæ per solvit Ecclesiæ præcepto debita, uti docet *Laym. Sed*

in his quando potes, tutius sequeris oppositum, ne forte Indulgentiæ valor impediatur, quamvis aliàs non parvi momenti sit spem habere probabilem obtinendæ Indulgentiæ.

10. Quando conceduntur indulgentiæ v. g. centum aut mille dierum, aut annorum, per hoc non designatur totidem dies aut annos auferri ex pænis Purgatorij, sed æquivalet totidem diebus aut annis pænitiæ peragenda ex præscripto factorum Canonum, qualis erat pænitiæ 40. dierum in pane & aqua pro eo qui perjurium sciens admiserat, ut patet ex cap. *Quicumque* 6. q. 1. Indulgentia igitur v. g. 40. dierum tantum tollit durationis Purgatorij quantam talis pænitiæ 40. dierum in pane & aqua; quanta verò sit illa duratio nulli, nec Pontifici notum est.

11. Episcopi ex jure communi concedere possunt unius anni Indulgentias pro die anniversario Dedicacionis templi, & alio tempore ob justas causas 40. dierum, possuntque hanc potestatem alteri delegare.

12. Non possunt tamen pro defunctis Indulgentias concedere. Quia eorum potestas in hoc restricta est ad suos subditos. *C. Quod autem de pæniti. & remis.* ita *Laym. de Indulg. c. 4.*

13. Hic denique bene notandum, Authores non paucos docere, illum qui ignorat indulgentiam, nihilominus eam lucrari, si opus pro quo concessa est exequatur. Ita Card. de Lugo *de pæn. disp. 27. n. 8.* Sanctarellus, Villalobos, Molina, Layman, Salas, quos refert & sequitur Diana. *4. part. tract. 4. resol. 24.* & alibi Leander à SS. Sacramento *tom. 1. tract. 5. de Sacram. disp. 14. q. 37.* Quod etiam probat Moya in tomo postremo selectarum quaestionum, *disp. 4. quaest. §. 2.* Quia Pontifex annectens indulgentiam certo operi, non

non solet communiter exprimere quod intentionem tanquam conditionem requirat: nec ad remissionem pænæ per se necessaria est notitia & acceptatio, ut patet, inquit, ex indulgentia Cruciatæ pro articulo mortis, & in animabus Purgatorij, quibus Indulgentia applicatur sine earum notitia. Sed quamvis hæc illorum doctrina possit esse incitamento ut bona opera frequenter exercentur, non potest tamen de Indulgentia reddere securum si alia sit mens concedentis: nam probabilitas sententiæ non potest indulgentiæ valorem supplere.

QUÆRES, An Indulgentiæ datæ alicui Templo expirent, si fabrica sit diruta: aut si templo ab Hæreticis occupato aliud Sacellum sub eodem titulo alibi erigatur, vel assumatur?

Respondeo ad primum, Indulgentias non expirare, si in loco fabricæ dirutæ aliud templum ædificetur. Quia moraliter censetur eadem Ecclesia, ita *Suar. Bonac. Laym. hic l. 5. tr. 7. c. 3. n. 5.* Quod si templo Superioris autoritate destructo, alio loco novum ædificetur sub eodem titulo ac patrono, probabile etiam est Indulgentias pariter cum templo alio transferri, nisi præcisè ratione loci Indulgentiæ ab initio concessæ fuissent, ita *Suar. Bonac. Laym. supra, S. Antoninus 1. p. tit. 19. c. 1. apud Dicastitium de purg. num. 118.*

Respondeo ad secundum, quando loco templi ab hæreticis occupati Sacellum alibi sub eodem titulo assumitur, probabile esse Indulgentias templo concessas in Sacello perseverare. Eadem enim videtur esse ratio de Sacello vicariè assumpto, & templo alibi ædificato. Quia tamen res hæc dependet ab eo, an intentio Pontificis fuerit Indulgentias illas uni loco alligare, vel etiam ad alium locum extendere, consuetissimum

tissimum est à sua Sanctitate pro novo loco novas Indulgentias postulare.

De Jubilæo.

Quæ de Jubilæo dubia sunt breviter resolvam juxta probabiliore Theologorum sententiam. Habet autem Jubilæum, ultra quamlibet Indulgentiam Plenariam, annexas multas facultates quoad absolutionem à Censuris, casibus reservatis, commutandi vota, item effectum certiore, ob causam magis universalem, longiorem durationem ad duas saltem septimanas &c.

Probabilius videtur idem Jubilæum posse bis obtineri, si quis opera præscripta bis perficiat, ut semel in prima, & semel in secunda septimana qua durat Jubilæum, ut docet Lezana, Reginaldus, Diana, & novissimè Gobat de Jubilæo cap. 15. contra Card. Lugo & Layman.

Non potest aliquis autoritate propria unum ex operibus pro Jubilæo præscriptis commutare in aliud apertè melius: id potest Confessarius tantum quando adest impedimentum impotentia ut carcer, morbus, iter, navigatio &c: nam Bullæ communiter dicunt, *Qui nequeunt.*

Quæstio singularis est: Quando aliquis neglexit omnia opera pro Jubilæo præscripta prima, & secundâ hebdomadâ, sed tandem ipso ultimo die novâ pietate & pœnitidine ductus accedit ad Confessionem & Communionem pro lucrando Jubilæo; an possit tunc Confessarius omnia opera quorum jam tempus effluxit v. g. jejunia commutare in alias pias actiones, eumque reddere participem Jubilæi & omnium eò pertinentium. Respondeo probabile esse id posse fieri.

294 Pars 3. tract. 3. cap. 6. De Iubilao.
fieri, ut docet Filiucius tract. 8. n. 268. Sancta-
rellus c. 7. dub. 1. Diana part. 5. tr. 12. resol. 26. &
post illos Gobat tr. 3. cap. 17. quia ille sic consti-
tus habet veram impotentiam intra illud tem-
pus opera præscripta peragendi.

Hinc etiam probabiliter resolues, pro eo qui
omnibus peractis, ultimâ Dominicâ Jubilæi non
potest communicare, quia manè inadvertenter
soluit jejunium naturale, posse per confessarium
communione in aliud opus commutari: quam-
vis id neget Lugo hic num. 119.

Jejunium quod pro tribus diebus requiritur
ad Jubilæum, debet observari intra eandem sep-
timanam, sic ut probabilius sit non sufficere
primâ septimanâ semel, & secundâ bis jejunare:
imo nec intra eandem septimanam v. g. pro die
Mercurij jejunare die Jovis sine necessitate &
auctoritate Confessarij. Nam Bullæ expressis
verbis requirunt *Feriam quartam, sextam, & Sab-
bathum alterius ex duabus hebdomadis*. Contrariam
opinionem quam tenet Bonacina, Naldus, Pa-
laus apud Dianam. vocat falsam Lugo hic disp.
12. num. 205.

Qui nullam potest dare eleëmofynam, non te-
netur ejus loco aliud peragere. Sufficit eleëmo-
fyna etiam valdè modica, juxta Bullas recentio-
res, quæ sic habent, *Qui eleëmofynas pro arbitrio
suo fecerint*. Qui exercet gratis aliquod opus mi-
sericordiæ corporalis, ut visitare & solari agros
aut captivos, videtur satisfacere conditioni eleë-
mosynæ erogandæ: nam illa opera esse propriè
eleëmofynam docet S. Thomas 2. 2. quæst. 32.
art. 3. Videtur etiam perinde esse quo tempore
intra duas septimanas detur eleëmofyna; &
quamvis plerumque in Bulla Jubilæi eleëmofy-
na ponatur ultimo loco, ille ordo non est curan-
dus,

aus, ut docet hic Gobat. cap. 30. in fine.

Per Bullas Jubilæi ordinarias, primò, datur facultas eligendi quemlibet Confessarium: sed debet is esse approbatus ab Ordinario loci: & liber à Censura Ecclesiastica. 2. Tali Confessario datur potestas absoluendi à quibuscunque censuris: sed tantum pro foro interno. Et hæc absolutio probabiliter potest dari à Sacerdote approbato cui non confiteris. Potest etiam conferri post elapsum tempus Jubilæi, quando intra Jubilæum alia opera perfecisti, sed ex oblivione, vel ex iusta causa eo tempore non petijsti oblationem à censuris: vel quando ipsa absolutio ex iusta causa debuit differri. Et idem valet de absoluteione à casu reservato post tempus Jubilæi elapsum. Ita Filliucius, Palaus, Card. Lugo de Pœnit. disp. 20. num. 99.

Tertiò, datur facultas absoluendi à Casibus Reservatis, etiam in Bulla Cænæ: nec excipitur hæresis nisi id exprimat. Quartò, potestas commutandi omnia vota in alia pia opera, votis Castitatis, & Religionis duntaxat exceptis; sic enim verba Bullæ sonare solent. Non præbent tamen potestatem in votis dispensandi. Nec commutandi vota in præjudicium alicujus tertij, quando jam sunt acceptata, *Suarez, alijque.* Per votum castitatis supra exceptum, intelligitur votum absolutum castitatis perpetuæ & perfectæ, juxta ea quæ dixi supra p. 3. tract. 1. in fine de facultatibus ordinarijs quorundam Regularium.

Qui omisit lucrari Jubilæum in sua diœcesi aut patria durante tempore in ea constituto, potest illud lucrari alio loco, in quo tempus præscriptum nondum effluxit: imo probabiliter in sua Patria, si ante ignoravit Jubilæum ibi publicatum.

blicatum fuisse, uti tradit cum alijs Diana part. 3. tr. 4. resol. 151.

Quando durante Romæ Jubilæo Anni Sancti singulis 25. annis, suspendi solent extra Urbem alia Indulgentiæ Plenariæ, non intelligitur illa suspensio de constitutis in mortis articulo, quominus possint lucrari alias Indulgentias plenarias: ita contra Layman & alios, docet cum alijs Lezana & Bonacina ex Declaratione Urbani VIII. anno 1625. Neque suspenduntur Indulgentiæ alia pro defunctis, etiam in Communionem generali, ut docet Card. Lugo alijque. Neque Indulgentiæ concessæ particularibus personis v. g. personæ Regis, aut alicujus Reliosi, ut habet Sanchez, Filiucius, Diana, Bonacina & Lugo adducens declarationem Urbani VIII. Neque concessæ ab Episcopo, aut alio quàm à Pontifice, Sanchez, Diana, Bonacina, Lugo disp. 20. sect. 8. Neque cessant alia Indulgentiæ non plenariæ, ut docet Navarrus apud Zerolam, pro qua sententia refert Pellizarius declarationem Urbani VIII. Quia, inquit, etsi postremæ Bullæ dicant, *Durante Iubilæo omnes & singulas indulgentias suspendimus*, alij tamen Pontifices ante Clementem VIII. addiderunt, *plenarias, & sequentes dicunt se procedere, exemplo Prædecessorum.*

Propter similem causam disputatum est, an per postremum Jubilæum Anni Sancti concessa fuerit potestas, aut suspensa ea quæ datur Regularibus privilegiatis, absolventi à canibus Pontifici reservatis, Quam quæstionem ex professo recenter tractat P. Georgius Gobat de Jubilæo cap. 48. qui omnes particulares indulgentias, earumque vim, aut revocationem, præ ceteris accuratissimè prosequitur.

CAPUT VII.

Indulgentia quædam Missionibus propria.

NOta, Ut aliquis gaudeat privilegijs Missionarij, requiritur ut à legitimo Superiori Missionis titulo destinetur ad terras infidelium vel hæreticorum: non sufficit autem ut quovis modo in terris illis Pastoris aut Sacerdotis munus exerceat. Hic praxis habet ut Sacerdotes idonei, qui è Belgio v.g. in Hiberniam transeunt, pro quibusdam Missionariorum facultatibus ad Internuntium recurrant.

Primo itaque Missionarij Regulares profecturi non tantum ad infideles, sed etiam ad partes hæreticorum v. g. in Hiberniam, Angliam, aut Hollandiam, lucrantur Plenariam omnium peccatorum Indulgentiam quando per celebrationem Missæ, aut sacram Synaxim itineri primo se accingunt: & iterum quando ad Missionis sue locum pervenerunt. Concessit Paulus V. in Bulla edita anno 1606. §. 12.

2. Possunt iidem Missionarij post Concionem suis auditoribus concedere Indulgentias 18. annorum & dierum 221. Item per Quadragesimam feriâ 2. 4. & 6. largiri Indulgentias 156. annorum; uti patet ex Bullis Gregor. IX. Alexandri IV. Nicolai IV. quæ citantur in Comp. Minorum de Indulg. f. 242.

3. Habent etiam plurimi Indulgentiam Altaris privilegiati, id est, ut quoties legunt Missam pro defunctis, toties liberent unam animam è purgatorio: uti concessit Urban. VIII. & pro suis sæpius obtinuit, & nunc obtinet

298 Pars 3. tr. 3. cap. 7. De Indulgentijs Mission.
tinet Præpositus Generalis Societatis.

4. Possunt concedere singulis quos ad fidem converterunt præmissâ Sacramentali confessione Indulgentiam plenariam. Idem Urb. VIII.

5. Regulares in Missionibus possunt fidelibus communicare, & publicare easdem Indulgentias quas habent in partibus Catholicorum. Ita expressè declaravit Urban. VIII. in Bulla, *Salvatoris*, data pro Clero & Religiosis Missionarijs in foederatis Belgij provincijs die 5. Maij 1626. Et postea confirmata ab Alexand. VII. per suum Breve 20. Sept. 1656. ubi sic habetur §. 17. *Quoad publicationem Indulgentiarum, poterunt Regulares & Patres Societatis illas publicare quas Ordines & Societas habet, & hætenus habuit ubique terrarum &c.*

6. Possunt etiam concedere Indulgentias Confraternitatum, & easdem in Missionibus instituere, uti in eadem Bulla declaratur §. 18. his verbis: *Quoad institutionem Confraternitatum & Sodalitatum permittet. Vicarius Regularibus, & Patribus Societatis, illas quæ à Sede Apostolica approbatae, & ab Ordinibus assignatae sunt: ita tamen ut nemo astringatur & teneatur ad particulares Confessarios vel ad Sacramenta ab illo Ordine solum percipienda.*

7. Refertur concessio Urb. VIII. an. 1626. facta Missionarijs Ordinis Minorum, ut possint per Hiberniam concedere omnibus existentibus in gratia plenariam Indulgentiam in omnibus Festis primæ, & secundæ Classis, & in mortis articulo, modò semel in anno plenariam vitæ suæ confessionem instituunt: Hanc si durat participant Patres Prædicatores & alij quibus competit privilegiorum communicatio, nisi specialis restrictio accesserit.

8. Concessum est insuper Missionarijs Societatis

tatis in Anglia, Hibernia, & Scotia anno 1580. 3. Aprilis, ut omnes Catholici pro prima vice quâ sacram Eucharistiam de eorum manibus acceperint, lucrentur Indulgentiam plenariam.

Item, semel singulis mensibus in Templo, aut Sacello Patrum Societatis die Dominicâ ab ipsis designandâ communicando, omnibus Christi fidelibus conceduntur Indulgentiæ plenariæ pro vivis, aut defunctis, sic ut possint animam à purgatorio liberare, vel sibi plenariam Indulgentiam lucrari. Et hæc Indulgentia singulis septennijs à Sede Apostol. renovari solet. Quando Societas habet duas Ecclesias intra eandem Urbem posse hanc Indulgentiam utrobique obtineri, cum *Havino*, & *Quintanaduenna*, existimat *Gobat* cap. 27. num. 198. allegans etiam pro hac re declarationem P. N. Mutij Vitellesci.

9. Omnes Christi fideles verè pœnitentes, & confessi, aut propositum habentes confitendû temporibus à Jure constitutis, qui visitaverint Ecclesias, & alia pia loca Societatis in diebus Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ, Corporis Christi, nec non diebus Veneris & Dominicis totius anni, ac Quadragesimalibus usque ad octavam Paschæ, & inibi semel Pater & Ave recitaverint, & Verbum Dei, si in illis prædicentur, devotè audierint, septem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentijs consequentur. Paul. III. in comp. privil. Soc. §. 24.

In Festo autem Circumcisionis quemcumque locum ad hoc designatum, ubi aliqui Societatis habitaverint, visitantibus, & quinquies Pater & Ave recitantibus pro Ecclesiæ exaltatione &c. conceditur Indulgentia plenaria in forma Jubilæi à Gregor. XIII. ibid. pag. 188. & à Paulo III. p. 49.

Gregorius XV. in Bulla quæ incipit, *Pietatis*, concedit Societati ubivis locorum pro docentibus, discipulis, & promoventibus in Catechismis doctrinam Christianam, Plenariam Indulgentiam semel in anno die festo ab Ordinario designando, in loco ubi doctrina Christiana traditur, ritè confessis & S. Eucharistiâ refectis. Item Indulgentiam plenariam in mortis articulo, corde contrito saltem nomen Iesu invocando. Item sumentibus SS. Eucharistiam singulis mensibus Indulgentiam 7. annorum & totidem quadragenas. Qui verò curabunt ut alij pueri, famuli &c. ad Catechesim accedant, ducentos dies Indulg. lucrantur. Et qui in diebus stationum Urbis Catechesim docuerint, aut discant, lucrantur Indulgentias stationum; quibus & alia in citata Bulla adijciuntur.

Paucas pro notitia Fidelium Indulgentias, easque ex certioribus recensui, quas tamen omnes decretis Apostolicis conformari cupio. De cetero Curatores animarum tam sæculares, quàm Regulares in Missionibus plures habent Indulgentias suo vel Ordini, vel Ecclesiæ attributas prout eas à Sede Apostolica obtinuerunt.

Nota.

Ut securius & majori eum notitia tam in prædictis, quam in reliquo Indulgentiarum omnium usu procedatur, commodum sanè singulare me facturum arbitror, hic inferendo ex Romano exemplari postremum Sacræ Congregationis Decretum à Romano Pontificè moderno probatum, & mandatum inviolatè servari anno 1678. ex quo authenticè, & in particulari colligi poterit, quænam Indulgentiæ sint abrogatæ, aut reprobatæ, & inde veræ, & pro-

Pars 3. tit. 3. cap. 7. De Indulgentiis Mission. 201
batae facilius discerni, in quo passim plurimi dubiis maximis implicantur.

DECRETUM.

Delata saepius fuere ad Sacram Congregationem, Indulgentiis, Sacrisq; Reliquiis prepositam, Indulgentia quadam confecta, & omnino falsa, quae per diversas orbis Christiani partes circumferuntur, alia verò examinanda, quae adhibito studio inventa sunt vel Apocrypha, vel à Romanis Pontificibus revocata, vel nulla, quod datum iis tempus praterisset: quarum quidè plurimae, cum non facilem cognitionem habeant Christi fideles, harum rerum minus peritos fallunt, qui sp: Indulgentia, Remissioni sive peccatorum suorum consequenda frustrantur. Quam ob rem eadem Sacra Congregatio vehementer cupiens huic malo magis indies serpenti occurrere, Animarum profectui & Indulgentiarum dignitati consulere, plures illarum singulari diligentia colligi, & in Indicem referri curavit.

TALES imprimis sunt illae, ut asserunt, concessae à Joanne II. & Sixto IV. recitantibus Orationem charitatis Jesu Christi Domini nostri, Precor te, piissime Domine &c. Ab Urbano II. Ecclesiae Sanctae Mariae ut vulgo dici solet, Compagnolae, & Sanctae Victoriae, ab Eugenio III. Revelationi de plaga in humero Jesu Christi factae S. Bernardo, ab Innocentio III. Archi-Confraternitati, & Ordini Redemptionis, à Bonifacio IX. visitantibus Capellam Sancti Nicolai de Tolentino in cujus Festo, à Joanne XXII. osculantibus mensuram plantae pedis Beatae Mariae Virginis, ab Alexandro VI. imagini Beatae Mariae, vulgo dictae Laghetti, à Leone X. gestantibus Funiculum Sancti Francisci, primum in Urbe impressae, deinde Mediolani anno 1663. suas tamen habent (& veras Confratres Archi-Confraternitatis Cordigerorum

rorum Sancti Francisci) recitantibus salutatio-
nem Angelicam ad pulsum horologii, & ima-
gini conceptionis Mariæ Virginis Immaculatæ
in circulo depictæ cujus pedibus luna subiecta
est, à Pio IV. vel Pio V. Principi Senarum, à
Clemente VIII. dicentibus Orationem, ô Mag-
num Mysterium, & Ecclesiæ Sanctæ Mariæ,
quam vocant, Montis Serrati, Avennione im-
pressæ, tum aliæ pro Animabus Christi Fide-
lium defunctorum impressæ Matriti 20. Julii
1606. à Paulo V. cantantibus hymnum, te Ma-
trem Dei laudamus, te Mariam Virg. confite-
mur &c. Vel si die Sabbati intererint, cum
idem canitur & Coronis, Rosariis, imagini-
bus & numismatibus, quæ Medallas appellant,
ab eo benedictis, Federico Cardinali Borromæo
supplicante Anno 1611. dum Ecclesia Romæ
in honorem Sancti Caroli ædificaretur, & ab
eodem Paulo & Gregorio XV. dicentibus, si
lodato il Sanctissimo Sacramento, Laus Sanctis-
simo Sacramento, ab Urbano VIII. in honorem
ejusdem Sacramenti, precibus Cardinalis Ma-
galotti & Sacerdotibus, celebratâ Missâ, dicen-
tibus, Ave Filia Dei Patris, Ave Mater, Dei Fi-
lii &c. à Clemente X. recitantibus mane, me-
ridie, ac vespere consuetam Antiphonam, An-
gelus Domini &c. & in fine, Deo gratias &
Mariæ, ac demum aliæ à nonnullis Romanis
Pontificibus tributæ, ut ajunt, Coronæ Myste-
riorum Passionis Domini nostri Jesu Christi pre-
ce Magni Ducis Etruriæ.

Talis Indulgentia Sodalitatis Sancti Nicolai,
quâ repetitâ quinquies Oratione Dominicâ, &
Salutatione Angelicâ, unam liberari animam
quolibet die à Purgatorii pœnis affirmant. Ta-
les aliæ Perusii Confraternitatis Sanctorum Se-
bastiani,

bastiani, & Rochi, & Romæ Societatis Sancti Bernardi ad columnam Trajani, tales Demum alia Crucesignatorum Sancti Eustorgi Mediolani, Arimini, & Bononiæ.

Ejus generis sunt & illæ concessæ, ut ajunt, Cappellæ Rosarii in Ecclesia Sancti Antonii de Rovigo, seu Rodigii, vel Ecclesiæ Sanctissimæ Trinitatis Bergomi aut Sancti Petri Montis Tondoni in die Inventionis Sanctissimæ Crucis, vel gestantibus funiculum Sancti Francisci de Paula, vel celebrantibus Missas Sancti Augustini, aut alias quinque in honorem quinque festivitatum Beatæ Virginis, vel recitantibus Officium Sanctæ Franciscæ Romanæ, aut Antiphonam, ô Passio magna &c. in memoriam Passionis Jesu, aut Rosarium S. Annæ (quod congregatio Sacrorum Rituum non probat) aut orationem, quæ impressa cum imagine S. Annæ Circumferri solet, Ave Gratia plena &c. (quæ Oratio prohibetur) aut Officium Conceptionis Beatæ Virginis Immaculatæ, quod asserunt à Paulo V. probatum fuisse, aut orationem, Deus, qui nobis in Sancta Syndone &c. (excipitur Indulgentia centum dierum anno 1671. concessa precibus Ducissæ Sabaudia ad annos 25. cunctis in illius ditione degentibus) aut aliam Ave filia Dei &c. post communionem recitandam, vel aliquo conspicuo signo venerantibus SS. Eucharistiæ Sacramenti Nomen; Indulgentiæ rursus 80000. annorum veteri de Tabula exscriptæ, quam in Basilica Lateranensi asservari affirmant, pro dicentibus Orationem illam verè piam. Deus qui pro Redemptione mundi &c. Tum quæ impressæ fuerunt Papiæ anno 1670. sub hoc titulo, sommario delle Indulgenze concesse della Santita di nostro Sig. Papa Leone

304 Pars 3. tr. 7. cap. 7 De Indulgentiis Mission.
ne X. all' Imagine della concezzione della glo-
riosa Virgine Maria, vel Pisauri sub nomine B.
Joannæ, anno 1608. evulgatæ, vel Barletta,
seu Baruli à recitantibus quædam, non sane
malas Orationes, lucrandæ, vel Parmæ à visi-
tantibus per quadragesimæ dies Ecclesias Tertii
Ordinis S. Francisci, vel Pistorii, & Rastalla à
recitantibus Orationem, Ave Sanctissima Ma-
ria, Mater Dei Regina Cœli &c. Et alia in
peculiari libro impresso descriptæ, quibus frui
dicunt devotos Seraphicos, & Benefactores.

His annumerandæ sunt, quæ Crucibus Ca-
ravacensibus tributæ dicuntur, vel Coronæ seu
Stellario Conceptionis Virginis Immaculatæ,
quod ex duodecim globulis precariis constat,
vel granis, crucibus, & Coronis Aloysiæ ab
Ascensione Hispanæ Monialis Ordinis S. Claræ,
vel mensuræ altitudinis Jesu Christi Domini
nostri, vel imagini, aut mensuræ vulneris la-
teri ejus inflictæ; vel orationi, ut ajunt, in se-
pulchro Domini nostri repertæ, & Indulgenti-
æ, ut ajunt, innixæ relevationi factæ Sanctis
Brigitte, Mechtildi, & Elisabeth, vel B. Joan-
næ de Cruce, & concessæ, ut asserunt, granis,
quæ aliquod ex tribus granis tetigerint extan-
tibus penes Romanum Pontificem, Hispaniarum
Regem, & Ministrum Generalem Fratrum Mi-
norum Observantiæ S. Francisci.

*Omnes vero, & singulas jam dictas Indulgentias
Sacra Congregatio partim esse confictas, & plane fal-
sas declarat, partim apocryphas, vel ex alio capite nul-
las, quæ nemini suffragari possunt; easque in futurum
ullo loco, ut veras publicari, & lucrandas Christi fi-
delibus proponi vetat; foliaque, & libros, ubi sic pro-
ponuntur, seu asseruntur, omnino precipit aboleri, nisi
prædictæ Indulgentia fuerint diligenter expuncta; nec
tudo*

Part 3. tit. 3. cap. 7. De Indulgentiis Mission. 305
ideo tamen vult alias, quas hoc decretum non continet,
pro veris, & legitimis, tacitèque probatis haberi.

Ac demum omnes Indulgentias concessas ante Decretum Clementis VIII. latum die 9. Januarii 1597. Coronis, granis, seu calculis, crucibus, & imaginibus Sacris, vel ante breve Pauli V. quod incipit Romanus Pontifex &c. editum 23. Maij 1606. personis regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium, vel ante constitutionem 115. Clementis VIII. cujus initium, quæcumque &c. & 68. Pauli V. incipientem, quæ salubriter &c. habitas per aggregationem, vel aliam communicationem ab Archi-Confraternitate ulla, Ordine, Congregatione, Societate etiam Jesu, Capitulo, vel Cætu quocumque, vel ab eorum Officialibus, Superioribus, aliisque personis, vel persona etiam si eorum, vel ejus mentio specialis & individua facienda esset, nisi fuerint deinde Romani Pontificis autoritate innovatæ, aut confirmatæ, nullius esse roboris, & momenti pariter declarat.

Porro Summa Indulgentiarum pro Congregationibus Doctrinæ Christianæ, Confraternitatibus Sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis captivorum, nominis Dei, Rosarii B. Mariæ de mercede captivorum, B. Mariæ de Monte Carmelo, Cincturæ S. Augustini & S. Monica, nisi ab eadem Congregatione recognita non permittuntur.

Indulgentias vero Stationum urbis, quæ à Romanis Pontificibus singulari quodam beneficio vel communicatæ sunt, vel communicantur interdum aliquibus locis, ordinibus, aut personis, diebus tantum stationum, in Missali Romano descriptis suffragari posse declarat:
semel

305 Pars 3. tr. 3. cap. 7. De Indulgentiis Mission.
semel autem dumtaxat in die Plenariam In-
dulg. in certos dies Ecclesiam visitantibus con-
cessam, vel aliud pium opus peragentibus lu-
crificari.

De quibus relatione facta per Secretarium ad Sanctiss.
cuncta Sanctitas sua probavit, & inviolatè servari ius-
sit. Datum Romæ 7. Martii 1678. Aloysius Card. Ho-
modeus. Loco ✠ Sigilli, Michael Angelus Riccius Secret.

Die 12. mensis Martii 1678. supradictum De-
cretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Curia
in acie campi flore, ac aliis locis solitis, & consuetis
Vrbis per me Rochum de Stephanis SS. Domini nostri
Papæ Curf. Laurentius Segnus Magister Curforum.

Nota.

Hic accuratè observandum, primò, cujus
Temporis, Loci, aut Personarum, Indulgentiæ
sint obrogatæ, ne aliæ quæ apparere possint illis
similes, pro revocatis accipiantur. Secundò, ob-
servandæ sunt clausulæ exceptivæ, quæ circa
finem adduntur: *Nisi fuerint deinde Pontificis Ro-
mani auctoritate innovata, aut confirmata: item:
Nisi ab eadem Congregatione recognita non permittun-
tur.* Possent enim ex illis quædam à sancta Se-
de denuò confirmatæ, aut ritè recognitæ, suum
valorem, & robur obtinuisse.

Edita est pridem Bulla à Sixto V. anno 1606.
revocans Indulgentias Regularibus pro ipsis
concessas, & novas earum loco substituens,
quas accuratè refert, & explicat P. Matthæus
de Moya in selectarum quæstionum parte altera
recentiori, *disp. 4. quæst. 8.* Plura si quis scire ve-
lit de hoc Authore virtute & doctrinâ celebri,
& adhuc Serenissimæ Hispaniarum Reginae Ma-
riæ Annæ à sacris Confessionibus, consulere
po-

Paris 3. tr. 3. cap. 8 *Forma hæreticum reconcil.* 307
poterit recentem Tractatum à Daniele Camp-
fordo diligenter elaboratum.

CAPUT VIII.

Praxis & forma Hæretico Ecclesie Catholica reconciliandi.

Primò, Si hæreticus, qui cupit reconciliari
Ecclesie habeat justam causam dubitandi,
an fuerit inter hæreticos validè baptizatus, de-
bet ante omnia Baptismus illi sub conditione
conferri, cum hac forma, Si non es baptizatus,
ego te baptizo in nomine Patris &c.

Secundò, Si Sacerdos, qui hæreticum redu-
cit, non habeat facultatem extraordinariam,
quæ requiritur ad absolvendum ab hæresi, de-
bet eum remittere ad Episcopum, vel alium qui
tale privilegium habet, ut ab hæresi, & excom-
municatione illi adjuncta absolvatur.

Tertiò, Debet instrui in punctis fidei, præ-
sertim contentis in Symbolo Apostolorum, &
in præcipuis articulis, in quibus antea disside-
bat ab Ecclesia Romana: quos invenies expli-
catis supra in parte 2. controversiarum fidei.

Quartò, Ante Confessionem Sacramenta-
lem debet ab eo exigì Hæresis abjuratio, nun-
cupando professionem Catholicæ fidei juxta
formulam in Tridentino præscriptam, quam
pro Confessarii commodo in hujus cap. sine
subjiciemus.

Si is, qui reconciliatur, fuerit tantùm occul-
tè hæreticus, sufficit dictam fidei professionem
aut æquivalentem occultè præstare, cum vera
contritione de sua hæresi, & firmo proposito
non.

308 *Part 3. tit. 3. cap 8. Forma hereticum reconcil.*
non relabendi, ita Thom. à Jesu de convers.
gent. l. 8. p. 2. Quòd si fuerit publicè hæreticus
requiritur abjuratio publica, v. g. præfente a-
liquo populi cœtu in Sacro, aut Concione:
nisi tamen gravis damni periculum a publica
abjurazione excuset.

Quintò, Debet instrui de modo examinandi
conscientiam in ordine ad Confessionem gene-
ralem suorum peccatorum, quod commodè
fiet proponendo ipsi præcepta Decalogi, ut à
nobis inferiùs explicata, aut in alia forma bre-
viori. Ut verò exponat admissa contra præ-
cepta Ecclesiæ, ut est ommissio Sacri, jejunii &c.
sufficit explicare spatium temporis, quo in hæ-
resi versatus fuit, ex hoc enim illa satis intelli-
guntur. Hæc autem Confessio fieri debet, &
pœnitentia idonea injungi, antequam ad sa-
cram Communionem admittatur.

Sextò, Priùs absolvi debet à vinculo excom-
municationis, quam per Hæresim incurrit,
quàm ipsi conferatur absolutio peccatorum.
Excommunicatio enim impedimentum est ab-
solutionis Sacramentalis ab hæresi, & cæteris
peccatis.

Postremò, Post absolutionem ab excommu-
nicatione, hæresi, & peccatis, admonendus est
(nisi prudentia aliud dicet) manere irregulari-
tatem, & incapacem esse ad Ordines sacros,
& beneficia Ecclesiastica, nisi accedat dispen-
satio Pontificis, vel alterius cui ille dispensandi
potestatem commisit.

Potest denique Confessarius, si habeat Mis-
sionarii privilegium, hæretico sic converso in
prima Communione pro majori animæ solatio
Plenariam peccatorum Indulgentiam largiri.

Forma Professionis Fidei ex Trid. & Bulla
Pii IV.

EGO N. N. firmâ Fide credo, & profiteor
omnia, & singula, quæ continentur in
Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Ecclesia
utitur, videlicet.

Credo in unum Deum Patrem omnipotentem
&c. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones,
reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, &
constitutiones firmissimè admitto, & ample-
ctor. Item sacram Scripturam juxta eum sen-
sum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ec-
clesia, cujus est judicare de vero sensu, & in-
terpretatione sacrarum Scripturarum, admit-
to: nec eam unquam nisi juxta unanimum con-
sensum Patrum accipiam, & interpretabor.
Profiteor quoque septem esse verè, & propriè
Sacramenta novæ Legis à Jesu Christo Domi-
no nostro instituta, atque ad salutem humani
generis, licet non omnia singulis, necessaria,
scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucha-
ristiam, Pœnitentiam, Extremam Unctio-
nem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gra-
tiam conferre, & ex his Baptismum, Confir-
mationem, & Ordinem sine sacrilegio reitera-
ri non posse. Receptos quoque, & approba-
tos Ecclesiæ Catholice ritus in supradictorum
omnium Sacramentum administratione reci-
pio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de
peccato originali, & de justificatione in sacro-
sancta Tridentina Synodo definita, & declara-
ta fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor
pariter in Missa offerri Deo verum, proprium,
& propitiatorium Sacrificium pro vivis, & de-
functis

310 *Part 3. 17. 3. cap. 8. Forma Professionis Fidei.*
functis : atque in sanctissimo Eucharistiæ Sa-
cramento esse verè, realiter, & substantialiter
Corpus, & Sanguinem unà cum anima, & di-
vinitate Domini nostri Jesu Christi, fierique
conversionem totius substantiæ panis in Cor-
pus, & totius substantiæ vini in Sanguinem:
quam conversionem Catholica Ecclesia tran-
substantiationem appellat. Fateor etiam sub
altera tantùm specie totum, atque integrum
Christum, verumque Sacramentum sumi. Con-
stanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi
detentas fidelium suffragiis juvari : Similiter &
Sanctos unà cum Christo regnantes venerandos,
atque invocandos esse, eosque orationes Deo
pro nobis offerre ; atque eorum reliquias esse
venerandas : Firmissimè assero imagines Chri-
sti, ac Deiparæ semper Virginis, nec non alio-
rum Sanctorum habendas, & retinendas esse,
atque eis debitum honorem, ac venerationem
impertiendam. Indulgentiarum etiam potesta-
tem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illa-
rumque usum Christiano populo maximè salu-
tarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, &
Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ec-
clesiarum Matrem, & Magistram agnosco: Ro-
manoque Pontifici B. Petri Apostolorum Prin-
cipis Successori, ac Jesu Christi Vicario veram
obedientiam spondeo, ac juro : cætera item à
sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac
præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tra-
dita, definita, & declarata, indubitanter re-
cipio, atque profiteor, simulque contraria om-
nia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia
damnatas, & rejectas, & anathematizatas,
ego pariter damno, rejicio, & anathematizo.
Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam ne-
mo

Pars 3. tr. 3. cap. 8. Forma Professionis Fidei. 311
mo salvus esse potest, quam in præsentî spontè
profiteor, & veraciter teneo eandem inte-
gram, & inviolatam usque ad extremum vitæ
spiritum constantissimè (Deo adjuvante) retine-
re, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis,
quorum cura ad me in munere meo spectabit,
teneri, doceri, & prædicari, quantum in me
erit, curaturum, Ego idem N. N. spondeo, vo-
veo, ac juro. Sic me Deus adjuvet, & hæc
Sancta Dei Evangelia.

*Praxis disponendi ad actus in Contritione perfecta
requisitos.*

1. **C**onsidera N. seriò, & cum intimo animi
sensu, Te graviter offendisse, & toties
offendisse infinitam Dei majestatem, tuum
Creatorem, Redemptorem, & Judicem supre-
mum, qui eodem momento quo peccabas po-
terat Te detrudere ad æterna inferorum suppli-
cia, in quibus hac ipsa hora, & per infinita an-
norum millia sine spe veniæ ardere debuisses, ut
alii innumeri, *Anima quæ peccaverit ipsa morietur.*

1. Ex altera parte expende, Paternam Dei
Misericordiam, Bonitatem, & Benignitatem
infinitam, qui Te tanquam Filium prodigum,
expansis in Cruce brachiis, ad penitentiam ad-
ducit, & inclinato Capite ad osculum æternæ
pacis & amoris admittit, dicens, *Nolo mortem
peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat.* Quis
Rex aut Princeps subditum & mancipium suum
Læsæ majestatis reum tam benignè absolveret,
& ad suam aulam & gratiam admitteret? O
Pater misericordiarum! O Deus totius consola-
tionis meæ.

Actus

*Actus brevis Contritionis perfecta cum spe venia,
proposito emendationis &c.*

Domine Jesu Christe, Creator & Salvator meus, 1. Doleo medullitus ex toto corde, & ex tota anima mea, quod ego ingratus toties offenderim, & tam graviter offenderim infinitam majestatem, & amabilissimam bonitatem tuam; & ideo doleo vel maxime, quia Tibi Deus meus peccando displicui, quem propter te ipsum & tuam infinitam bonitatem & excellentiam super omnia diligo & amo, & amplius amare desidero in æternum. 2. Proinde firmiter statuo ac propono me non amplius Te offensurum, sed omnes peccandi occasiones pro viribus devitaturum: me insuper de noxis meis ritè confessurum, & pænitentiam, quæcunque injuncta fuerit, explerurum. 3. Ut verò nunc animo contrito & humili peccatorum meorum veniam suppliciter efflagito, ita firmiter spero ac confido, ab infinita bonitate tua per merita sanctissimæ Passionis, Sanguinis, ac mortis tuæ, ea mihi remittenda: præstandam etiam gratiam quâ vitam meam emendem, & in sanctissimo servitio tuo usque in finem perseverem. Amen.

*Forma integra Absolutionis, ut est in Rituali
Romano expressa.*

Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam æternam, Amen. *Deinde elevatâ manu pergit, Indulgentiam, absolutionem, & remissionem pec-*

Pars 3. tr. 3. cap. 8. Forma Professionis Fidei. 313
peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens,
& misericors Dominus, Amen.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat,
& Ego autoritate ipsius Te absoluo ab omni
vinculo, excommunicationis, suspensionis,
hec vox circa laicos omittitur, & interdicti, in
quantum possum, & tu indiges: Deinde ego
te absoluo à peccatis tuis, in nomine Patris, &
Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Passio Domini nostri Jesu Christi, merita B.
Virginis, & omnium Sanctorum, quidquid
boni feceris, & mali sustinueris; sit tibi in re-
medium peccatorum, augmentum gratiæ, &
premium æternæ vitæ, Amen.

Nota; *In absolutione Hæretici in foro interno addi
solet*: Ab omni vinculo excommunicationis,
quam per Hæresim incurristi, & restituo te Sa-
cramentis Ecclesiæ, & Communioni Fidelium.

Remedia & Documenta, à Confessario Pæ-
nitenti suggerenda contra singulas Peccatorum
species, traduntur infra Tractatu 6. in fine.